

SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik

Postbus 2235

6201 HA Maastricht

Het SOK-bestuur:

Rob Heckers	Voorzitter	043-343 81 71	<i>robmac@planet.nl</i>
Hans Ogg	Secretaris	040-29105555	<i>h.ogg@chello.nl</i>

SOK-ledenadministratie:

Ger Beckers, Moesdaal 65, 6228 HX Maastricht. Telefoon: 043 367 08 57. E-mail: pghbeckers@telfort.nl

SOK-adres secretariaat:

Hans Ogg, Kreugelstraat 37, 5616 SE Eindhoven, Telefoon: 040 - 29105555, E-mail: h.ogg@chello.nl

E-mail SOK:

sok@nhgl.nl

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica". www.subbrit.org.uk

Bestuur Stichting ir. D.C. van Schaik:

Wilfred Schoenmakers	Voorzitter	043 - 344 07 41	<i>wilfred.schoenmakers@home.nl</i>
Richard Ramakers	Secretaris	043 - 407 19 64	
Mat van Lier	Penningmeester		
Ton Breuls	(Ad interim) Bestuurslid		

Stichting ir. D.C. van Schaik:

www.vanschaikstichting.nl

Technische Commissie Stichting ir. D.C. van Schaik:

Olav Hensing, Mgr. Soudantstraat 5, 6226 GC Maastricht. Telefoon: 06-557 78 846

Redactie SOK-Mededelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, telefoon: 00 - 3212-454 059

E-mail: tbreuls@skynet.be

Redactie SOK-Info:

John Hageman, Op de Bannet 47, 6223 GD Itteren, telefoon 043-3645419

E-mail: john.hageman@planet.nl

De SOK op Internet:

www.sok.nl

SOK-ledenpasjes:

SOK-leden kunnen een SOK-lidmaatschapspasje krijgen dat een jaar geldig is.

De aanvraag moet vergezeld van een pasfoto bij de secretaris worden ingediend.

SOK-Ledenavonden:

SOK-Ledenavonden worden iedere 2^e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Aanvang 19.30 uur.

Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-Info.

Voorpagina: De Caestertgroeve (foto: Rob Heckers).

Nieuwe leden en adreswijzigingen

Er zijn deze keer geen ledenmutaties.

Programma ledenavond 12 maart

Het precieze programma is nog niet bekend maar zal uit meerdere kleinere items bestaan.

Er zal in ieder geval stil gestaan worden bij een op handen zijnd bezoek van onze Engelse zusterorganisatie Subtterranea Britannica en de activiteiten die rond dit bezoek gepland zijn.

Ledenavond 8 januari 2010

Rob Heckers: Veel steunbetuigingen, positieve emails, etc. n.a.v. het verwoorden van de heersende problematieken, de stand van zaken is nog identiek. Rob wijst er op dat Harm Hovens van Natuurmonumenten héél veel werk en inzet heeft getoond om voor de SOK en andere belanghebbende alles in zo goed mogelijke banen te leiden. Dank!

Vóór de Kerst zijn alle vergunningen aangevraagd; we wachten nog altijd hoopvol op antwoord maar..... géén nieuws is goed nieuws.

Marco Cauberg is de SOK aan het doorlichten en zal ons daarna positief adviseren.

Het NHGL in Limburg bestaat dit jaar 100 jaar. Het november/december nummer zal geschreven worden over en door de SOK.

Miets Magnée breekt een emotionele lans om vooral toch op dezelfde voet door te gaan met de SOK. Met klem: dóórgaan....dóórgaan.

Eerste spreker Kevin Amendt houdt een boeiende en prachtig geïllustreerde lezing over de Maasberg; van Lichtenberg tot de grens bij Caestert. Successievelijk voert hij ons terug in de tijd van de Roode Haan naar het huis Colleij; vervolgens naar de Roode Hoen (Le Tilleul) en dan via het huis bij de draaibrug tot en met het douanekantoor. Ook café Ogg bij de opgang naar Slavante passeert de revue. Het café met de karakteristieke Lindenboom.

In 1928/29 werden de eerste gangen afgegraven door de ENCI. Achter de Roode Haan en Lichtenberg lagen een tiental ingangen achter de Roode Haan lag een oud gangenstelsel dat maar voor een klein gedeelte gekarteerd was. Kevin wist een aandachtig gehoor een helder tijdsbeeld te schetsen.

De tweede spreker John Caris weet de aanwezigen in weinig tijd in een spontane plenaire discussie (actief meedenken en praten) te lokken over de vreemde cirkels (nee, géén graancirkels) die op de oost helling van de Sint Pietersberg op een RAF-foto van 21 juli 1944 te zien zijn. Een werkvorm die iedereen op het puntje van de stoel en op scherp zet. Er wordt geen éénduidig antwoord, cq. oplossing gevonden.

John is druk bezig met een gedegen onderzoek naar de ontstaansgeschiedenis van de toegangstunnel van het Noordelijk Gangenstelsel in de Sint Pietersberg. De zogenaamde tunnel aan de Ganzendries, door ons oud Sint-Pieterbaren de Verkennersgrot genoemd. Pionierswerk heeft John verricht door een door hem, als eerste ontdekt, bijna onleesbaar relevant opschrift door een deskundige, Jacques van Rensch, te laten ontcijferen. Vooral de zinsnede: "Ausganck gehauwzen worden", vormt een definitief bewijs dat het een authentiek opschrift is om de onbekende ouderdom van deze tunnel te dateren. Een ander vergelijkbaar opschrift in eveneens rood schrift duidt 11 januari 1554.

Weer een raadsel onthuld en als John de gelegenheid geboden wordt de opschriften beter te mogen fotograferen zal de nu vage tekst nog meer duidelijkheid scheppen.

Een interessante en leerzame avond; mede door de kwaliteit van de sprekers.

John Hageman

Vleermuisonderzoek in Zuid-Limburg **Een nieuwe soort voor de Limburgsche grotten**

“Het Vaderland”, 16 januari 1940

Sedert in 1937 door L. en P. Bels met het ringonderzoek van vleermuizen in Nederland een aanvang werd gemaakt, is de belangstelling voor deze merkwaardige dieren zeer toegenomen.

Wat Zuid-Limburg betreft, spelen de kunstmatige grotten in den vorm der mergelgroeven een groote rol. In deze uitgestrekte verblijfplaatsen komt vooral in den winter een zeer groot aantal vleermuizen voor. Al dadelijk is dan ook in het onderzoekprogramma een geregelde controle der Zuid-Limburgsche grotten opgenomen, waarbij de medewerking van ir. D.C. van Schaik werd verkregen.

Voor de tweede maal is er thans een winterexcursie gehouden, vanwege het Zoölogisch Museum te Utrecht, onder welk museum thans het ringonderzoek ressorteert. Het resultaat van de tochten, waarbij onder leiding van P. Bels en ir. Van Schaik een aantal grotten in het Maasdal en in het Geuldal aan een onderzoek werd onderworpen, is zeer belangrijk geweest.

Behalve dat aan het aantal geringde dieren groote uitbreiding gegeven kon worden, daar wederom bijna duizend dieren werden waargenomen en gedetermineerd, werden belangrijke gegevens en nieuwe gezichtspunten voor de kennis der vleermuizen verzameld.

Interessant was het weer aantreffen van een groot aantal Groote Hoefijzerneuzen in het Zuidelijk gangenstelsel van den Sint Pietersberg. Nu het ringonderzoek zich al over drie winters uitstrekt, beginnen zich bij de terugmeldingen van vroeger geringde dieren, merkwaardige bewijzen op te stapelen ten aanzien van de trouw, waarmede de vleermuizen in hun winterslaapplaatsen terugkeeren. Een aantal dieren werd namelijk voor de derde maal slapende in dezelfde grot aangetroffen, waarbij vooral de Groote Hoefijzerneuzen sterke staaltjes leverden van gehechtheid aan dezelfde plaats.

*Als het belangrijkste resultaat mag wel gelden de vondst in drie verschillende grotten van een aantal Dwarsooren (*Barbastella barbastella*). Deze bijzondere vondsten hebben deze nieuwe soort definitief tot een Nederlandsche gestempeld (tot nog toe wordt slechts één vondst, circa 30 jaren geleden door dr. H. Schmitz S.J. in een mergelgroeve, vermeld) en wel tot een in grotten voorkomende soort.*

Het is zeker te verwachten, dat het vleermuisonderzoek in de grotten van Zuid-Limburg in de komende jaren nog belangrijke resultaten voor de wetenschap zal opleveren; het is dan ook zaak, dat men de grotten in bescherming neemt tegen de steeds meer opdringende economische aantasting door afgraving en exploitatie voor champignonkweekerijen, enz. waardoor de vleermuizen hun winterslaapplaatsen verliezen.

(artikel ontvangen van Frank Daelmans)

Relevant is kennis te nemen van het recent verschenen artikel van H.W.G. Heijligers “Limburgse vleermuissoorten door de jaren heen” in het Natuurhistorisch Maandblad, jaargang 99, februari 2010. (JH)

Kerststal Eys

Beheerder Ger Wishaupt kan en mag tot zijn grote spijt nooit SOK-leden een vergunning uitschrijven om “zijn” groeve te bezoeken. Daarvoor is deze groeve te instabiel en het onverantwoord ze te betreden.



Foto: Ger Wishaupt.

De inwoners van het dorp zagen dat de ingangspartij uitermate geschikt was voor een romantisch en feeëriek Kersttafeel. Is de oude oorlogs schuilkelder toch weer eens functioneel.

Waarom kinderen leren over mergel?

Een van de taken van het onderwijs is het leerlingen bewust te maken van en te leren over het verleden. Niet alleen feitenkennis, maar ook begrip en inzicht aanleren dat gebruikt kan worden in het heden. Als je de waarde kent van iets kun je bepalen of het waard is te behouden. Kinderen nu zijn de volwassenen van later en moeten dan o.a. ook het erfgoed “beheren”.

We leven hier in het Mergelland, het Mergeldistrict.

Dit oorspronkelijke natuurlandschap is door onze voorouders voortdurend veranderd. Vanaf de Bandkeramiek kwam de landbouw op en werd er gewerkt met o.a. vuurstenen gereedschappen; door de préhistorische mens aanvankelijk als solitaire steen opgeraapt en later gewonnen in kalksteenmijnen en –abri's.

De latere winning van losse kalksteen voor de kalkbranderijen deed open groeven ontstaan. En dan waren er een groeiend aantal onderaardse kalksteengroeven die een niet onbelangrijke rol speelden en nog spelen. De delfstof mergel kleurde onze regio geel.....

Mergel is de kenmerkende steen in onze regio. Het is belangrijk dat leerlingen de herkomst kunnen duiden. Denk aan de toponiemen in onze streken: het Mergelland, het Mergelstadje, de Mergelweg, etc.

Tallose kerken zijn uit mergelsteen opgetrokken, walmuren in Maastricht en Valkenburg, muren en schuurtjes van particulieren, boerderijen, kastelen, ontelbare kelders, diverse waterputten, etc. etc.

Daar is de sociale, economische historie: het beroep van blokbreker, mergelbewerker, kalkbrander, de vrachtaarder, de grotbewoner, de mergelexploitant, de ENCI, etc.

De onderaardse kalksteengroeven zijn het tastbare testament van deze blokbrekers.

Geologisch gezien is het van waarde te weten hoe die kalksteenlagen zijn ontstaan, de Krijtzeen, Mosasauriërs, mergelen (kunstmest) en zeker het ontstaan van vuursteen na de sedimentatie van de diverse lagen in het Krijt.

Archeologisch is het winnen, het bewerken en het gebruiken van deze vuursteen interessant, omdat dit als een rode draad door onze Limburgse voorgeschiedenis heenloopt.

Onze mergelbodem heeft biologisch gezien gezorgd voor een specifieke flora en fauna: de soortenrijke kalkgraslanden, het Mergellandschaap, een geschikte winterhabitat voor vleermuizen in de groeven, de Geelbuikvuurpad, de Vroedmeesterpad, de Alpenwatersalamander, de Meta menardi, de Oehoe, etc.etc.

Uniek is dit Mergelland , in eeuwen ontstaan uit een blijvende dialoog tussen onze voorouders en de natuur.

Dat moeten wij koesteren en de generaties ná ons.....

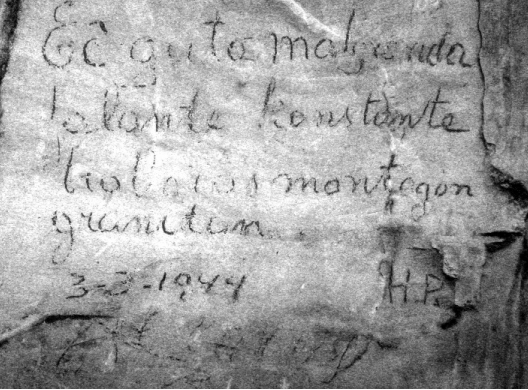
Als we onze opgroeiende jeugd nu informeren brengen we respect aan voor wat eens was en nu waard is niet verloren te laten gaan. Daarvoor zal interesse moeten worden gewekt en benodigde basiskennis aangebracht.

Realiseer je dat onder deze kinderen de beleidsbepalers van straks zitten. En ook de toekomstige bewakers van ons erfgoed.

John Hageman

Esperanto

In het Zonneberg gangenstelsel, vrijwel onder de namaakdrup, tegenover de tekening van Ahasverus, staat een rode tekst in een vreemde taal (zie foto). De tekst luidt: “Ech guto malgranda, falante konstante, traboras montegon granitan”. Gedateerd: 3-3-1944 en gesigneerd met de initialen H.P.



Aanvankelijk meende ik dat ik hier met een Latijnse tekst te maken had en maakte snel een foto om thuis op het gemak te kunnen bestuderen. Maanden later pas bekeek ik het opschrift goed en nu bleek het echter niet om een Latijnse tekst te gaan maar een andere -voor mij volstrekt onbekende- taal. In deze tijd van internet bleek het gelukkig vrij simpel een vertaling te vinden: ik voerde de goed leesbare woorden in (sommige zijn te vaag) en een zoekmachine deed de rest. De tekst met vertaling stond

gewoon op internet, op een website die geheel aan het Esperanto gewijd was. De tekst week een klein beetje af: “Ech guto malgranda, konstante frapante, traboras la monton granitan”. De Nederlandse vertaling: “Zelfs een kleine druppel die constant inslaat kan een granieten berg doorboren”. Dat lijkt dus weer verdacht veel op de latijnse spreuk die ook bij de drup staat: “Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo”. Vertaald: “Niet door kracht holt de druppel de steen uit, maar door vaak te vallen”. Enfin, de taal is dus Esperanto en wat er staat weten we nu ook, maar hoe zat het ook al weer met dat Esperanto? Hier volgt een zéér beknopte beschrijving.

Esperanto is een kunstmatige taal ontworpen door de Poolse oogarts Ludwik Zamenhof (1859-1917). Hij groeide op in een streek waar niet alleen Polen woonden maar ook Russen, Duitsers en Joden. Elk van deze groepen sprak een eigen taal. Onderling waren er veel conflicten die niet zelden in geweld onttaarden. Zamenhof was er als tiener al van overtuigd dat wanneer iedereen naast de eigen moedertaal ook een tweede, internationale taal sprak men beter kon communiceren en dus ook beter met elkaar kon opschieten. Tijdens zijn middelbare school ontwierp hij al een eerste ‘universele taal’ maar moest zijn werkzaamheden hieraan vanwege zijn studie medicijnen voorlopig staken. Na zijn specialisatie tot oogarts hervatte hij zijn werk en voltooide zijn zelf ontworpen taal die zeer gemakkelijk te leren is en politiek neutraal. Zamenhof publiceerde in 1887 onder het pseudoniem Dr. Esperanto (hij die hoopt) zijn eerste boekje met daarin de grammaticale regels, enkele teksten en een woordenlijst. Later volgden meer publicaties, tijdschriften en congressen. Het Esperanto kende al snel wereldwijd vele enthousiaste sprekers. Als de eerste wereldoorlog geen roet in het eten gegooid had, zou in Neutraal Moresnet zelfs een Esperanto staat gesticht zijn.

Gemakkelijk hebben de Esperantisten het echter niet altijd gehad doordat zij vaak door

machthebbers argwanend in de gaten gehouden werden. Zowel Mussolini als Hitler en Stalin verboden de taal en vervolgden de sprekers en velen belandden in gevangnissen of vonden de dood. In dat opzicht is het dus volstrekt te begrijpen dat de schrijver van het opschrift in Zonneberg slechts met zijn initialen en niet met zijn volledige naam signeerde.

Heden ten dage wordt het Esperanto nog steeds door ruim 2 miljoen mensen in meer dan 115 landen gesproken.

John Caris

Straatnamen als resultante van ons mergelverleden

Een voorlopige greep:

Mergelweg

Bergweg

Silexstraat

Van Schaikweg

Mosasaurusweg

Zonnebergweg

Lichtenbergweg

De Bosquetplein (Maastricht)

Blokbrekerstraat (Berg en Terblijt)

Casimir Ubaghslaan (Valkenburg)

Graag aanvullen, zodat we een nagenoeg complete compilatie kunnen maken.

Je bijdrage graag naar de redactie: john.hageman@planet.nl

In de volgende uitgave is je speurwerk in dit overzicht opgenomen.

“De Volksvriend”, 16 augustus 1884

Maastricht.

De *Maasgouw* zal in een volgend nummer aantonen dat de aanwezigheid van krokodillen in de kalksteenlagen van den Sint Pietersberg, volkomen overeenkomt met het Bijbelsche scheppingsverhaal.

(met dank aan Frank Daelmans)

Gezegden

Berglopers gebruiken, net als normale mensen, het internet voor het vinden van informatie. Vaak doen ze dat op speciaal voor hun doelgroep ingerichte internet pagina's. Op het berglopers forum stelde iemand de vraag of men spreekwoorden of gezegdes kende die met mergelgroeven te maken hadden.

De andere gebruikers lieten zich niet kennen en spuiden meteen een veelvoud aan gezegden, die voor een deel aangepast aan de situatie werden en voor een deel zélf verzonnen waren. Uiteraard was meligheid troef en werd een bekend gezegde als “door de bomen het bos niet meer zien” vervormd tot “door de pilaren de groeve niet meer zien”, “de appel valt niet ver van de boom” werd “het plafond valt niet ver van de zuil” enzovoort, maar tóch doken er enkele interessante zaken op die beslist in een berglopers vocabulaire thuishoren.

Een kleine opsomming:

Geen hand voor ogen zien.

In de gaten lopen.

Beter een sleutel in de hand dan de groevenlucht van tien!

Stille groeves hebben diepe gronden.

Een lichtpuntje zien.

Het duister inzien.

Iets aan het licht brengen.

Als één bergloper over de poort kruipt volgt de rest.

Wat gij niet wilt dat bij u thuis geschiedt, doe dat ook in de berg niet.

Iemand mergel in de ogen strooien.

Een blokbreker stoot zich geen tweede keer aan dezelfde pilaar.

Het spoor bijster zijn.

Het licht zien.

Hij die zonder zonden is, hij werpe de eerste mergelblok.

Narren en dwazen schrijven hun namen op muren en pilaren in Caestert.

En misschien wel de mooiste: een dag zonder berg is een dag niet geleefd.

Uiteraard moet deze bloemlezing met een vette knipooog gelezen worden. Met dank aan allen die hun creativiteit getoond hebben.

Rob Heckers

Dierlijk leven in de grotten en groeven der Nederlanden

“Het Vaderland”, 24 mei 1940

Onze Maastrichtse correspondent schrijft:

Er is in de laatste jaren een nieuwe belangstelling gekomen voor de Limburgsche Mergelgroeven, welke zich o.a. uit in een bestudeering van de daarin voorkomende fauna.

Het zijn vooral de vleermuizen, wier aanwezigheid de aandacht heeft getrokken en wier doen en laten in de grotten door Nederlandsche onderzoekers wordt nagegaan.

Dr. Robert Leruth, wonende te Hermalle bij Argenteau, heeft thans de geheele fauna van de Belgische en den St.Pietersberg nagegaan en het resultaat daarvan neergelegd in een lijvig werk: La biologie du domaine souterrain et la faune cavernicole de la Belgique (N.87 der Verhandelingen van het Kon. Natuurhistorisch museum van België).

Dr. Leruth heeft 48 grotten zelf onderzocht en de gevonden dieren door specialisten laten determineeren. Zoo is een lijst ontstaan van niet minder dan 600 verschillende dieren, (Vermes, Arthropoda en Mollusca), die alle in één of meer grotten zijn aangetroffen en waaronder vele nieuwe vondsten zijn. Van alle wordt de vindplaats(en) en de datum der vondst vermeld, zoo ook waar het dier elders in een grot werd aangetroffen.

Leruth maakt daarbij onderscheid tusschen echte en onechte cavernicolen. Tot de eerste rekent hij dan de dieren, die om de in de grotten heerschende meteorologische factoren (duisternis, vocht en vaste temperatuur) bij voorkeur in de grotten leven en de tweede, die zich het daar laten welgevalen, zonder ze te zoeken. Maar wèl zoeken ze er iets anders dan de drie genoemde factoren en daardoor onderscheiden ze zich van zuiver toevallig in de grotten aanwezige dieren, die er als het ware tegen hun zin bij ongeluk in terecht zijn gekomen.

Voor de echte cavernicolen houdt Leruth zich aan de gebruikelijke indeeling in troglobieën, die dus uitsluitend in de grotten leven, de troglaphilen, die er zoo in als buiten kunnen leven, en de troglaxenen, die zich tot de grotten aangetrokken voelen, maar er zich niet in voortplanten.

Terwijl de onechte cavernicolen meestal afhankelijk zijn van een gastdier, en er hetzij als parasieten, hetzij als eters van guano of andere afvalstoffen in voorkomen.

Schrijver maakte interessante opmerkingen over wat men zou kunnen noemen de onderaardsche levensruimte. Leruth wijst op de veelzijdigheid en groote uitgestrektheid der onderaardsche verblijfplaatsen.

Wat Schmitz, Waage en anderen vroeger met betrekking tot de Limburgsche grottenfauna hadden opgemerkt, is door Leruth volkomen bevestigd: in onze mergelgroeven komt een geheele reeks van Troglaphilen voor. Troglobieën zijn er nog niet in gevonden en daarop bestaat, althans voor wat betreft de landdieren, ook geen kans; voor waterdieren is het niet absoluut uitgesloten. De wateren zijn nog niet onderzocht; zeer waarschijnlijk zal men daarin wel aquatische troglaphilen vinden.

Daar het vleermuizenonderzoek in de laatste jaren in het middelpunt van de belangstelling staat, zij hier vermeld, dat Leruth enkel guano-mest in belangrijke hoeveelheden aantrof in den afgrond van Comblain-au-Pont, in de grot van Han ter plaatse genaamd Pas du Diable en in de grot van Caestert, een dal van den Sint Pietersberg.

Hier komt ook de *Catops fusca*, een keversoort, die uitsluitend van guano leeft, in groot aantal voor.

Dassenholen heeft Leruth aangetroffen in de grotten van Marche-en-Tammenne en Menil-Favay, maar deze komen ook voor in de Mergelgroeven van Limburg, o.a. in die gelegen aan den Oostelijken heuvelrand van de Maasvallei en de Geulvallei, waarin het wel kan stinken naar den das.

De jongere generatie der Limburgsche natuurvrienden heeft in het werk van dr. Leruth een prachtige basis gekregen voor een verder onderzoek in de talrijke groeven.

Tot besluit willen wij hier nog vermelden de slijmzwammen, die eveneens in de groeven van Caestert onder den St.Pietersberg voorkomen; deze vormen op den bodem der gangen een prachtig kantwerk.

(artikel ontvangen van Frank Daelmans)

Guano = vleermuis mest; *Vermes* = Wormen; *Arthropoda* = Geleedpotigen, o.a. pissebedden, miljoenpoten, insecten en kreeften; *Mollusca* = Weekdieren, o.a. slakken (JH)

MEET THE UNDERGROUND PRESS

“Periscoop in Riemst” (*De Weekkrant van 17 december 2009*): de dienst Toerisme Riemst gaat een *spotter* installeren in de Kerkstraat te Zichen. Daarbij voorziet men een soort sleuf, zodat de bezoeker via een ingenieuze periscoop tot 30 meter diep in de ondergrond kan kijken (de **PITJESBERG** - red.). Daarnaast is de *spotter* een kompas en een informatiedrager, die je meeneemt doorheen de geschiedenis van de mergelwinning.

“Kinderen redden de Kerstman” (*Dagblad de Limburger van 22 december 2009*): een groep van 15 kinderen redde in het gangenstelsel van de **ZONNEBERG** de hopeloos verdwaalde Kerstman. De gids had per ongeluk de poort laten open staan en de Kerstman met zijn zes rendieren was pardoes de berg ingevlogen en verdwaald. Gelukkig waren de kinderen er om te zoeken. **Paul JONAS** tekende voor het “reddingsplan”.

“Weer slecht voor de kerstmarkten” (*DdL van 23 december 2009*): de kerstmarkten in Valkenburg hebben minder publiek getrokken dan vorig jaar. Het weer in het weekeinde van 20 december zorgde voor een domper. Daardoor wordt het aantal bezoekers van 2008-140.000 in de **GEMEENTEGROT** en 125.000 in de **FLUWEELENGROT** - niet gehaald.

“Geulhemmergroeve en rotswoningen open voor het publiek” (*DdL en De Trompetter van 24 december 2009*): Stichting De Rotswoning maakt er een mooie traditie van om op tweede kerstdag de **GEULHEMMERGROEVE** en de grotwoningen open te stellen voor het publiek. Naast al de bekende bezienswaardigheden is ook het inmiddels bekende boek van **John KNUBBEN** over de groeve en haar geschiedenis te koop.

“Wegdek Sabbestraat stort in” (*Het Belang van Limburg*), **“Oude mergelgroeve zakt plots in”** (*Het Nieuwsblad*) en **“Sabbestraat onbereikbaar”** (*Het Laatste Nieuws*, alle van 24 december 2009): bewoners van de doodlopende Sabbestraat in Val-Meer klaagden over sterk verminderende waterdruk en tijdens de inspectie van de watermaatschappij werden scheurtjes in het wegdek gevonden. Bij het vertrek van de inspecteur stortte het wegdek vlak voor zijn bestelwagen in over een lengte van 10 meter en meer dan drie meter diep. *“We vermoeden dat door de dooi de waterleiding is gesprongen en daardoor de grond is weggespoeld naar een mergelgroeve (Kuil REYNAERTS - red.), die tot onder de straat loopt”*, aldus burgemeester **Marc VOS**. *“De **DIENST GROEVEN** zal morgen de grotten in de omgeving inspecteren”*.

“Enorme ravage in mergelgroeve” (*Het Laatste Nieuws*), **“Sabbestraat afgesloten tot na Nieuwjaar”** (HBvL) en **“Noodweg leidt bewoners rond krater”** (*Het Nieuwsblad*, alle van 26 december 2009): de **Hulpdienst Groeven** daalde met de eigenaar en mensen van de gemeente af langs de graet. *“We stelden in de groeve een enorme ravage vast”, zegt Johan JANSSEN. “We konden geen stap meer zetten. Heel de groeve was bedekt met een 80 cm dikke laag smurrie”. “Aan het mergelpakket van de groeve hebben we geen schade vastgesteld”, aldus Philippe DUCHATEAU, ook een grottenloper in dienst van de gemeente. “Door de modderlaag is het onmogelijk diep in de grot te gaan”, vervolgt groevespecialist Johan JANSSEN.* Meer dan waarschijnlijk is een breuk van de waterleiding onder het wegdek de oorzaak geweest dat ongeveer 80 kubieke meter grond via een oude schacht de kuil in spoelde.

“Ik hou van alles wat mooi is” (*DdL van 23 januari 2010*): de allereerste Cultuurprijs van de gemeente Meerssen is uitgereikt aan kunstenaar en historicus **Joop GEIJSEN**. Hij wordt wel dé kenner van Meerssen genoemd, maar bij het grottenpubliek is Joop toch meer bekend als de onderduiker in de **LERAARSGROEVE**. Hij moest tijdens de oorlog van de bezetter in Duitsland gaan werken, maar had daar geen zin in. *“Dus zat er niks anders op dan onderduiken. In de laatste grot van Meerssen, dat wel: ik heb me door de Duitsers niet laten wejagen uit mijn dorp”*, aldus Joop.

“Rome onder het maaiveld” (*De Weekkrant van 2 februari 2010*): wie het gangenstelsel aan de Plenkertstraat betreedt, waant zich in een andere wereld. In een Romeinse wereld om precies te zijn: de catacomben van Rome - ondergrondse begraafplaatsen van de Christenen – zijn hier te zien. Al heel lang, want de **KATAKOMBEN** van Valkenburg bestaan al 100 jaar! Directeur **Bert HEGGEN** en het bestuur van de stichting is druk bezig met het organiseren van het eeuwfeest.

Met dank aan de trouwe correspondenten Nini van Bergen, Roland Bessems, Anneke Breuls, Geertje Breuls, Philippe Duchateau, Gilberte Nicolaes, Jacques Maes, Herman de Swart en Aldo Vôte.

Voor knipsels, kopieën en uittreksels kunt u altijd terecht op het bekende adres: Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne-Riemst. Telefoon/fax 012-454059. E-mail: tbreuls@skynet.be.

Schenkeningen voor het SOK-doc.

Van Ed de Groot ontvangen:

1."Van Pötsjesjoete en Ratnakke, *Techniek en gevolg van de onderaardse mergelwinning*".

Brochure uitgegeven n.a.v. een reizende expositie met dit onderwerp.

Samenstelling: E. de Groot en H. Hilligers.

2."Handleiding voor medewerkers aan de inventarisatie van vleermuizen in de Zuidlimburgse mergelgroeven".

E. de Groot & G.H. Glas, 1982

3."Monumenten en landschappen in Zuid-Limburg".

Uitgave 1977 uit de Karakteristiek reeks.

Geschreven door: E.de Groot, L. Herberghs, A. Minis en I. Nulens-Zéguers.

4."De natuur van de maand:Vleermuizen".

E. de Groot en A.W.F. Meijer.

Serie XXXI, 1980, nr. 6

5."Met dubbel krijgt geschreven? Visie op de toekomst van de St.Pietersberg".

Uitgave van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, sept 1986.

6. Twee plattegronden, een van de Kasteelgroeve te Neercanne en een van het evacuatieplan Zonneberg, 1943.

Van Stefan Jerzykowski ontvingen wij het tijdschrift:

"Markant Berg en Terblijt, Vilt, Geulhem", nr. 2 jan./feb. 2010.

Met daarin het artikel:"Heksenhuisje, kleinste Monument van Nederland". (Stichting de Rotswoning).

Peter Jennekens

Volgende ledenavond: Vrijdag 12 maart 2010 Aanvang 19.30 uur!

De SOK-Info redactie heeft het recht om een aangeboden artikel te weigeren. De geplaatste artikelen vertegenwoordigen niet automatisch de standpunten van de SOK-Info redactie of die van het SOK-bestuur.

Groeven in beheer bij de stichting Ir. D.C. van Schaik:

Bovengenoemde organisatie heeft een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Voor het bezoeken van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder.

Bij inbraak in één van deze groeven:

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direct melden, liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

1^e Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hieronder.

2^e Olav Hensing, Technische Commissie: 06 - 557 78 846.

3^e Ieder bestuurslid van de Van Schaikstichting. Voor namen en telefoonnummers, zie pagina 2.

De Van Schaikstichting stelt zich ten doel de afsluiting van de groeve binnen 24 uur te herstellen.

Voor meer informatie: www.vanschaikstichting.nl

Groeve:	Beheerder:	Telefoon:
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212 45 40 59
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Pim Houben	00-3212 21 21 3342
Flesschenberg	Jan Laumen	043-364 18 03
Gewandgroeven	Hub Geurts	043-601 24 16
Heerderberg (niet toegankelijk)	Henk Ramakers	043-407 19 64
Heideberggroeve	Hub Geurts	043-601 24 16
Houbenbergske	Marc Koch	046-486 22 01
Groeve de Keel	Luc Walschot	00-3212 44 13 50
Groeve Eys	Ger Wishaupt	046-475 13 99
Keldertjes Slavante	Wil Ramaekers	043-364 52 39
Koeleboschgroeve	Ed de Grood	00-3243 81 13 73
Nieuwe Groeve	Han Bochman	043-601 01 58
Roothergroeve	John Hageman	043-364 54 19
Scharnderberg	John Knubben	043-361 12 27
Scheuldergroeve	Marco Slieker	045-522 39 74
Theunisgroeve	Giel Bindels	043-347 25 60

De Sint-Pietersberg:

De Sint-Pietersberg wordt beheerd door de Vereniging Natuurmonumenten. De SOK heeft een collectieve onderzoeksvergunning voor de Zonneberg en het Noordelijk Gangenstelsel. Onderzoeksaanvragen moeten ingediend worden bij het secretariaat van de SOK. Toezichthouder van de beide groeven is Harm Hovens, telefoon: 06-558 25 192.



De SOK-Info

is een uitgave van de
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven,
Natuurhistorisch Genootschap Limburg.